

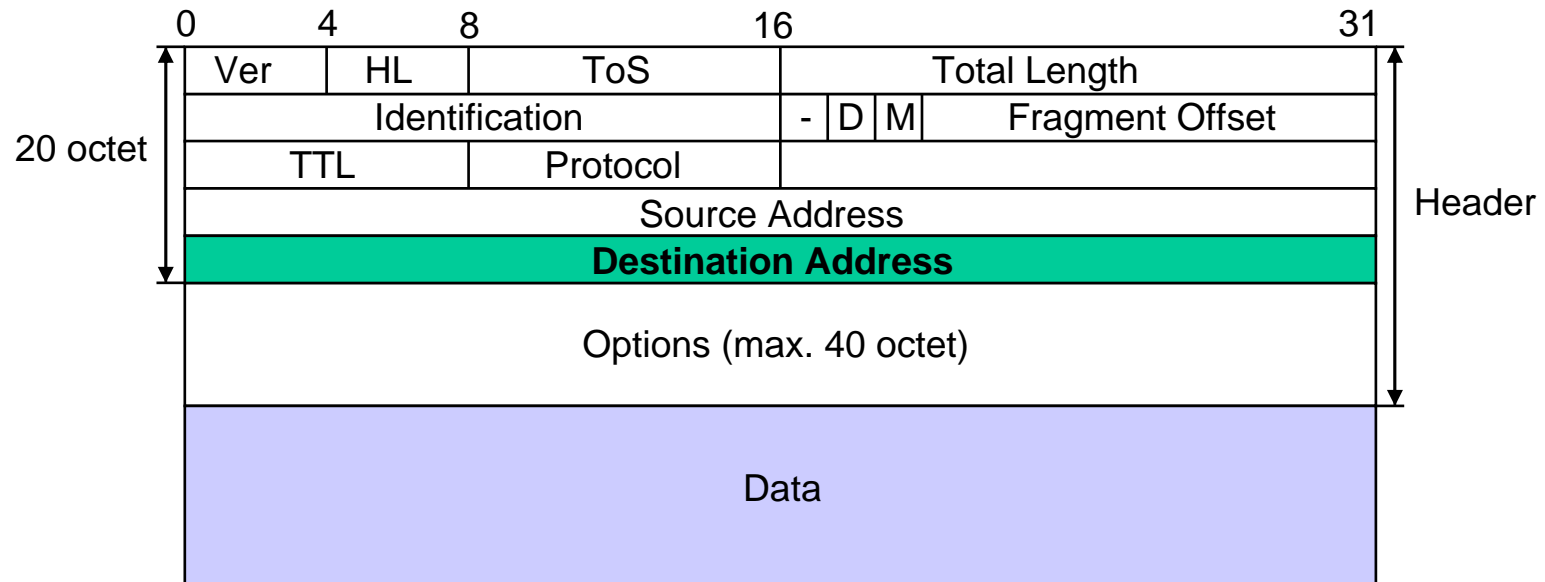
Hálózatok II

2006

4: Az IP Prefix Lookup Probléma – Bináris keresés hosszosztályok alapján

Internet Protocol IP

- Az adatok a küldőtől a cél-állomásig IP-csomagokban kerülnek átvitelre
- A csomagok fejléce tartalmazza a cél IP-címét
 - IPv4: 32 Bit-címek
 - IPv6: 128 Bit-címek

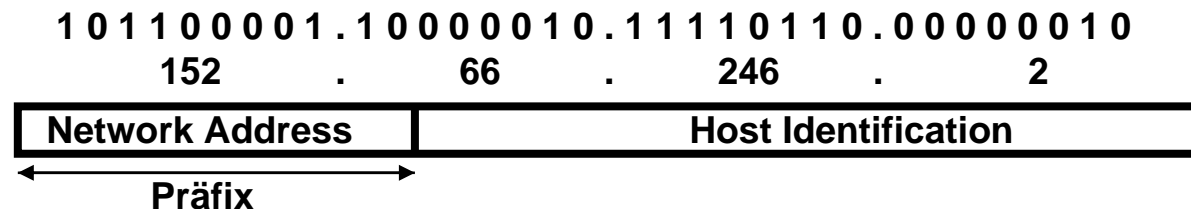

IPv4 Paket

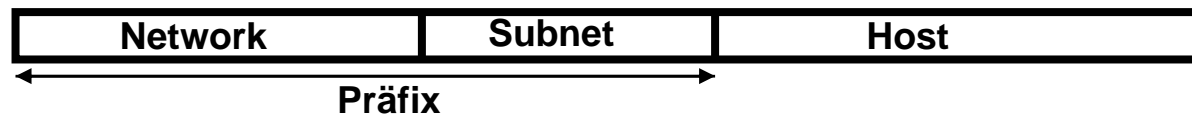
Internet Protocol IP

- Minden csomópont (router) a cél címe alapján dönt, hogy melyik szomszédos csomópontnak kell továbbítania a csomagot
 - Az ehhez szükséges információt minden csomópontban egy forwarding-tábla tárolja

Osztály alapú címzés IPv4-ben: A prefix 8, 16, vagy 24 bit hosszú lehet

Kiterjesztett hálózati cím (Extended Network Address) IPv4-ben:

- Hogyan lehet ezeket az információkat hatékonyan tárolni és megtalálni?

IP Prefix Lookup Probléma

- A címek W hosszúságú bináris sztringek.

Egy router forwarding-táblája R

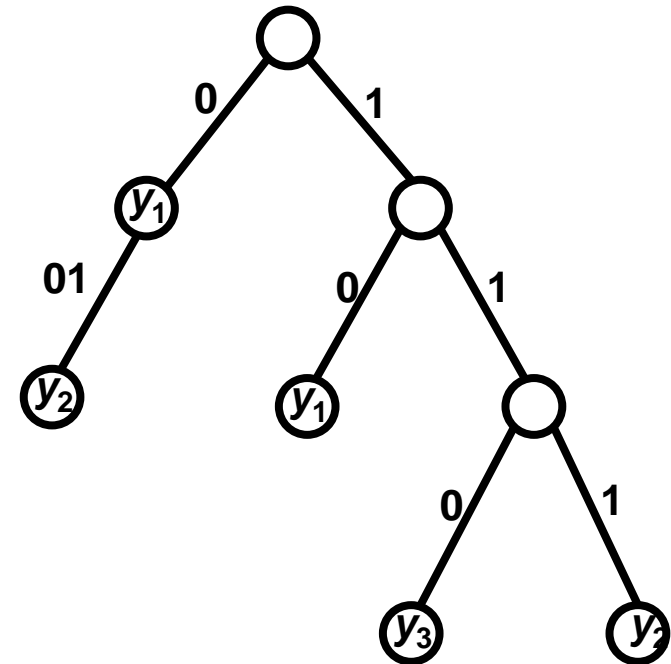
- bejegyzéseket tartalmaz (x,y) formában
 - x : legfeljebb W hosszú bináris sztring, melynek a neve **prefix**.
 x lehet az üres sztring is, amit ε -nal jelölünk,
 - y : egy a router-ből kivezető link.
- Minden x bináris sztringhez R legfeljebb egy (x,y) bejegyzést tartalmaz.
- A bejegyzések száma a forwarding-táblában N .

Feladat:

- Egy a routerhez érkező csomaghoz, melynek cél-címe k ,
- találjuk meg R -ben azt az (x,y) bejegyzést, melyre teljesül, hogy
 - x prefixe k -nak és
 - x maximális hosszúságú.
- Ezt az x sztringet a **leghosszabb egyező prefix**nek nevezzük (angol.: best matching prefix, röviden **BMP**)

A Trie Adatstruktúra

Tétel 1: A trie adatstruktúrával a forwarding-táblát $O(N)$ tárterületen lehet tárolni. Minden keresés és aktualizálás $O(W)$ időt igényel. A trie felépítésének időigénye $O(N \cdot W)$. \square

IP Prefix Lookup bináris kereséssel prefixhossz alapján

[Waldvogel et al. 97]

- Alapötlet: Az IP Prefix Lookup Probléma megoldható konstans idő alatt, ha minden bejegyzés hossza megegyezik (azaz ha az x sztring minden bejegyzésben ugyanolyan hosszú), ha elegendő tár áll rendelkezésre.
- A forwarding-tábla bejegyzéseit a hosszuk alapján W osztályba soroljuk.
- Egy osztályon belül a bejegyzéseket egy olyan adatstruktúrában tároljuk, amiben a keresés k cím szerint konstans idő alatt lehetséges.
- Bináris kereséssel $O(\log W)$ idő alatt megkeressük azt a hosszosztályt, amely k -hoz a leghosszabb egyező prefixét tartalmazza.

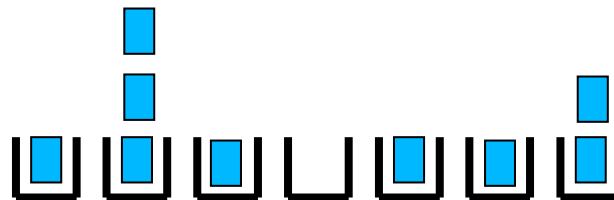
Keresés egy hosszosztályon belül

- Notáció:
 - Egy hosszosztály L_i tárolja az R forwarding-tábla mindazon (x,y) bejegyzéseit, melyben x hossza i .
 - Legyen $N_i=|L_i|$ az ilyen bejegyzések száma.
- Van olyan adatstruktúra, amiben
 - L_i -t $O(N_i)$ tárterületen tudjuk tárolni és
 - egy adott i hosszú k bináris sztringhez $O(1)$ idő alatt el tudjuk dönteni, hogy L_i tartalmaz-e egy (k,y) bejegyzést, vagy nem.
- Példa egy ilyen adatstruktúrára:
Perfekt Hashing [Fredman, Komlós, Szemerédi 84]

Keresés egy hosszosztályon belül - Hashing

Hashing:

- A hash-táblában L_i tárolására a rendelkezésre álló indexek száma legalább $c \cdot N_i$ kell hogy legyen, ahol $c > 0$ egy konstans.
- Egy f hash-függvény L_i minden (x, y) bejegyzéséhez hozzárendel egy $f(x)$ indexet.
- Pl. $f(x) = (3 \cdot x \bmod 23) \bmod 7$

Keresés egy hosszosztályon belül - Hashing

Hashing:

- Egy f hash-függvény L_j minden (x,y) bejegyzéséhez hozzárendel egy $f(x)$ indexet.
- Feltesszük, hogy $f(x)$ konstans idő alatt kiszámolható.
- Ha több bejegyzés ugyanarra az indexre képeződik le, akkor **kollízió**ról beszélünk.
- Kollíziók kezelésére egy lehetőség az összeláncolás: azaz minden j indexnél a prefixeket, melyek j -re képeződnek le, egy listába összeláncolva tároljuk.
- Ha a hash-táblában egy k prefixet keresünk, akkor kiszámoljuk $f(k)$ -t és az $f(k)$ indexnél az összeláncolt listában keresünk.
- Egy lista hosszának várható értéke $O(1)$, így a keresés várhatóan $O(1)$ időt igényel. (worst-case idő: $O(N_j)$)

Keresés egy hosszosztályon belül - Hashing

- Perfekt Hashing:
 - tárigénye $O(N_i)$ és
 - keresés időigénye $O(1)$ worst-case
- Alapötlet: Kétszintű hashing:
 - Az első hash-függvény f alkalmazása után kollízió léphet fel.
 - A kollíziók feloldására minden j indexnél egy második f_j hash-függvényt alkalmazunk, amely a j -re leképeződött bejegyzések számától függ, és amely címtartománya négyzetes, azaz, ha n_j a bejegyzések száma, amiket f a j -re képezett le, akkor $f_j(k) \in [1, c \cdot n_j^2]$.
 - Ha f és f_j véletlen lineáris függvények, akkor konstans valószínűséggel (pl. $1/2$ valószínűséggel) nem lesz kollízió, és a szükséges tár $O(N_i)$.
 - Így a „függvények fele jó“. Ha egy véletlen funkcióról kiderül, hogy nem rendelkezik az elvárt tulajdonsággal, akkor választunk véletlenül egy másikat.

Perfekt Hashing

- Perfekt Hashing:
 - Minden hash függvényhez van worst-case input, ezért hash-függvények családját tekintjük:
 - Legyen s a hash-tábla mérete,
 - $U = \{1, \dots, m\}$ (univerzum)
 - $S \subseteq U$, $|S| = n$, az input
 - $H_s = \{ h : U \rightarrow \{1, \dots, s\} \mid h(x) = (kx \bmod p) \bmod s, 1 \leq k < p \}$
ahol p prím, $p > m$.
 - Az első hash-függvény s partícióra osztja az elemeket
 - A partíciókat egy második hash függvénnyel tároljuk kollízió nélkül
 - Válasszuk h -t véletlenül H_s -ből egyenletes eloszlás szerint
 - Legyen $W_j^h = \{ x \in S \mid h(x) = j \}$

Perfekt Hashing

Lemma 1: (bizonyítás nélkül) Ha h -t egyenletes eloszlás szerint véletlenül választjuk H_s -ből, akkor

$$E \left(\sum_{1 \leq j < s} \binom{|W_j^h|}{2} \right) \leq \frac{n(n-1)}{s}$$

Ahol $E(X)$ az X véletlen változó várható értéke. □

Következésképpen:

$$\Pr \left(\sum_{1 \leq j < s} \binom{|W_j^h|}{2} < \frac{2n(n-1)}{s} \right) \geq \frac{1}{2} \quad (1)$$

Ha $s = 2(n-1)$, akkor ebből következik, hogy legalább a $h \in H_s$ függvények felére:

$$\sum_{1 \leq j < s} \binom{|W_j^h|}{2} < n$$

Egy ilyen függvényt használunk S partícionálására W_j blokkokra, $1 \leq j < s$.

Perfekt Hashing

Minden W_j blokkhoz, $1 \leq j < s$, válasszuk $s_j = \max\{1, 2|W_j|(|W_j|-1)\}$,

Ekkor (1) szerint legalább a $h_j \in H_{s_j}$ függvények felére érvényes:

$$\sum_{1 \leq j < s} \binom{|W_{j,\ell}^{h_j}|}{2} < 1$$

ahol $W_{j,\ell}^{h_j} = \{x \in W_j \mid h_j(x) = \ell\}$

Azaz legalább a $h_j \in H_{s_j}$ függvények fele injektív.

Egy ilyen függvényt használunk W_j tárolására. Így nem fordul elő kollízió.

A teljes tárígény:

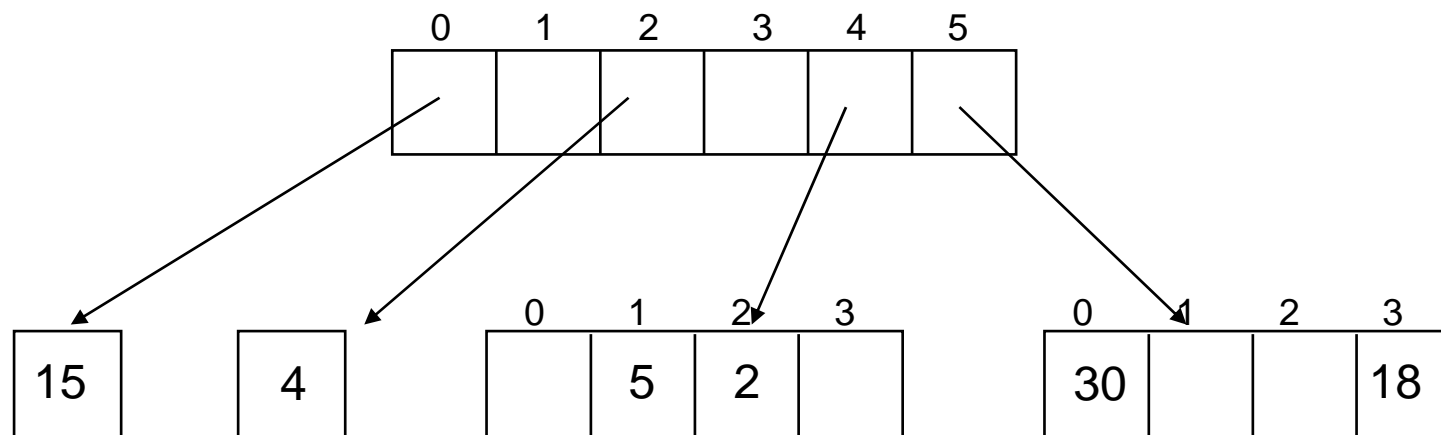
$$\sum_{1 \leq j < s} s_j \leq s + 4 \cdot \sum_{1 \leq j < s} \binom{|W_j|}{2} = O(n)$$

Perfekt Hashing Példa

$m=30, p=31, s=6, S=\{2,4,5,15,18,30\}$

$h(x) = (2x \bmod 31) \bmod 6$

$h_4 = (1x \bmod 31) \bmod 4, \quad h_5 = (3x \bmod 31) \bmod 4,$

Bináris keresés prefixhossz szerint

- Első ötlet:
 - Kezdjük a „középső“ hosszosztállyal $L_{W/2}$ -vel. $O(1)$ idő alatt teszteljük, hogy $L_{W/2}$ tartalmazza-e k prefixét.
 - A teszt eredményétől függően, keressünk tovább rekurzívan a $L_1, \dots, L_{W/2-1}$ (ha nem) vagy a $L_{W/2+1}, \dots, L_W$ (ha igen) osztályokban.
 - Ehhez $O(\log W)$ teszt szükséges és így $O(\log W)$ idő.
- Sajnos ez az ötlet így még nem működik. Pl.:
 - Legyenek 0, 1, 00, 111 a prefixek R -ben. Ekkor $L_1=\{0,1\}$, $L_2=\{00\}$, $L_3=\{111\}$.
 - Keressünk a 11101 célcím szerint.
 - L_2 -vel kezdünk: a prefix 11 nincs benne L_2 -ben, így a rövidebb prefixek között keresnénk L_1 -ben, pedig a leghosszabb egyező prefix 111 L_3 -ban van.

Bináris keresés prefixhossz szerint

- Első módosítás:
 - Legyen x egy i hosszú prefix és jelölje $x[1..j]$ az x első j jelét, $1 \leq j \leq i$.
 - Ha x az L_i hosszosztályban van, akkor tárolunk minden L_j hosszosztályban, $1 \leq j < i$, amelyben nincs bejegyzés $x[1..j]$ -hez, egy u.n. **jelzést** $x[1..j]$ -hez.
 - A jelzés biztosítja, hogy egy keresésnél $x[1..j]$ -nél felismerjük, hogy R -ben van egy hosszabb bejegyzés, ami $x[1..j]$ -vel kezdődik. Így a bináris keresés a helyes döntést tud hozni, miszerint a hosszabb prefixek között keres tovább.
 - Az előző példában: $L_1=\{0,1\}$ $L_2=\{00,11\}$, $L_3=\{111\}$.

Bináris keresés prefixhossz szerint

- Van még egy probléma:
 - Ha a példánkban a 11010 célcím szerint keresünk, a 11 jelzés L_2 -ben ahhoz vezetne, hogy a keresés L_3 -ban folytatódik.
 - Mivel L_3 -ban nem találunk 110 bejegyzést, a keresés visszatérne L_2 -höz.
 - Mivel 11 csak egy jelzés, nem valódi bejegyzés, a keresést L_1 -nél kellene folytatni. Ez a „backtracking“ $O(\log^2 W)$ futási időt eredményezne.

Bináris keresés prefixhossz szerint

- Második módosítás:
 - Minden x jelzésnél tárolunk egy $x.BMP$ mutatót:
 - $x.BMP$ arra az R -beli (x', y') bejegyzésre mutat,
 - ahol x' egy prefixe x -nek és
 - x' maximális hosszúságú.
 - Ha a bináris keresés egy x jelzést talál meg, mint leghosszabb egyező prefix, akkor $x.BMP$ megadja a valódi leghosszabb egyező prefixet.
 - A példánkban $11.BMP$ az 1-re mutat L_1 -ben.
 - Ha a 11010 célcím szerint keresünk, akkor $11.BMP$ megadja a leghosszabb egyező prefixet 1-et.
- Ezen kiegészítések után a bináris keresés helyesen működik:
 - A worst-case keresési idő $O(\log W)$.
 - Ha R -ben kevesebb mint W különböző hossz fordul elő, mondjuk r , akkor a worst-case keresési idő $O(\log r)$.

A forwarding-tábla tárigénye

- A jelzések bevezetése nélkül $O(N)$ tár.
- Ha egy L_i -beli x prefixhez minden $L_j, 1 \leq j < i$, hosszosztályban tárolunk egy jelzést, ha L_j még nem tartalmaz bejegyzést $x[1..j]$ -hez, prefixenként $O(W)$ jelzésre lehet szükség.
- Így az adatstruktúra társzükségletére csak $O(W \cdot N)$ korlátot tudunk adni.
- Ha a jelzéseket csak azokban a hosszosztályokban tároljuk, ahol tényleg szükséges (amiket a bináris keresés tényleg tesztl), akkor a korlát $O(N \log W)$.

A forwarding-tábla konstrukciója

- Az adatstruktúra felépítéséhez szükséges idő lineáris a tárolt értékek (bejegyzések+jelzések) számával, feltéve, hogy a táblákat L_i -khez $O(|L_i|)$ idő alatt fel tudjuk építeni. Ez érvényes hash-táblák esetén.
 - R bejegyzéseit prefixhossz szerint növekvő sorrendben dolgozzuk fel.
 - Egy i hosszú x prefixet befűzzük L_i táblájába.
 - Ezután befűzzük a jelzéseket az L_j táblákba, $j < i$, hossz szerint csökkenő sorrendben, amíg egy tábla nem tartalmaz egy igazi bejegyzést a megfelelő prefixhez.

A forwarding-tábla aktualizálása

- Egy (x,y) bejegyzés hozzáfűzése:
 - Először (x,y) -t befűzzük L_i -be, ahol i az x hossza.
 - Az L_j , $j < i$, táblákban be kell fűzni esetleg egy jelzést.
 - Minden x' jelzésnél a L_j , $j > i$, táblában, amihez x a leghosszabb egyező prefix, az $x'.BMP$ mutatót (x,y) -ra kell állítani.
 - Az aktualizálás nagyon időigényes lehet, mivel lehetséges, hogy sok jelzést kell aktualizálni.
 - Egy bejegyzés törlésekor a szituáció hasonló.
 - Tanács: Egy darabig gyűjtsük az aktualizálásokat és utána építsük fel újra a teljes adatstruktúrát.

Irodalom

- Marcel Waldvogel, George Varghese, Jon Turner, Bernhard Plattner: **Scalable High Speed IP Routing Lookups**. *Proc. ACM SIGCOMM '97*, 25-36, 1997.
- Michael L. Fredman, János Komlós, and Endre Szemerédi: **Storing a sparse table with $O(1)$ worst case access time**. *Journal of the ACM*, Vol. 31(3), 538--544, 1984.
- Martin Dietzfelbinger, Anna R. Karlin, Kurt Mehlhorn, Friedhelm Meyer auf der Heide, Hans Rohnert, and Robert E. Tarjan: **Dynamic perfect hashing: upper and lower bounds**, *SIAM Journal on Computing*, Vol. 23(4), 738-761, 1994.